

MÜKELLEFLER HANGİ KONULARDA İZAHA DAVET EDİLECEK?

GİRİŞ

Vergi Usul Kanununun mülga 370 inci maddesi 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla¹ “İzaha davet” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun 370 inci maddesinde yapılan “izaha davet” müessesesi ile vergiye gönüllü uyumun artırılması amaçlanmıştır.

Özü itibariyle **izaha davet**, idarenin verginin ziyaa uğramış olabileceğini harici karinelere tespit ettiği hallerde, haklarında vergi incelemesine veya takdir işlemlerine başlanılmamış mükelleflerden yetkili merciler tarafından izahat talep edilmesidir.

VUK 370 inci maddede yapılan düzenlemeyle, verginin ziyaa uğramış olabileceğine yönelik bir ön tespit bulunması durumunda mükelleflerin izaha davet edilebilmesi ve vergiyi ziyaa uğrattığını kabul edip madde kapsamında beyanname vererek tahakkuk eden vergiler ile “izahat zammını” süresinde ödeyen mükelleflere, vergi ziyayı cezasının %20 oranında kesilmesi şeklinde bir sistem ihdas edilmiştir.

İzaha davet edilen mükelleflerce yapılan izahat yeterli görülür ve izahata göre vergi ziyana sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması halinde söz konusu tespitle ilgili olarak mükellefler, vergi incelemesine tabi tutulmayacak ve takdir komisyonuna sevk edilmeyecektir. Böylece vergi denetim gücünün gereksiz yere zaman harcamasının önüne geçilecektir.

İLGİLİ DÜZENLEME

“İzaha davet” başlıklı VUK 370 inci madde aşağıdaki gibidir:

“İzaha davet

Madde 370 –Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz.

İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde izahat bulunulması durumunda;

1. Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyana sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2. Mükelleflerce izahat bulunulan tarihten itibaren 15 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması

¹ 9/8/2016 tarihli ve 29796 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamlarla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

Birinci fıkra kapsamında yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarının; her bir belge itibarıyla 50 bin (50.000) Türk lirasını geçmemesi ve mükellefin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmaması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Bu fıkroda yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

Maliye Bakanlığı ön tespit niteliğini, izaha davetin şeklini ve kapsamını, daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, davet yapılacakları, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MÜKELLEFLER HANGİ KONULARDA İZAHA DAVET EDİLECEKTİR?

İzaha davetin kapsamını belirleme yetkisi maddenin son fıkrası ile Maliye Bakanlığına verilmiştir. Dolayısıyla, herhangi bir konunun izaha davet kapsamında olup olmadığı veya izaha davet müessesesinin hangi konular için cari kılınacağı hususunda Maliye Bakanlığınca Tebliğ ile yapılacak düzenlemeleri izlemek gerekecektir.

Gelir İdaresi Başkanlığı izaha davet müessesesinin uygulamasına ilişkin tebliğ çalışmalarına başlamış ve Taslak Tebliği kamuoyu ile paylaşmıştır. Söz konusu Tebliğ Taslağına göre, izaha davet uygulamasının kapsamına aşağıdaki konuların girmesi büyük olasılık olarak değerlendirilmektedir:

Tapu Daireleri ve Bankalardan Elde Edilen Bilgilerin Karşılaştırılması Sonucu Ulaşılan Bulgulardan Hareketle Mükelleflerin İzaha Davet Edilmesi

Bankalardan elde edilen bilgilere göre kullanılan konut kredisi tutarları ile tapu dairelerinden elde edilen satış bedellerinin karşılaştırılması sonucunda, satış bedelinin düşük beyan edilmiş olabileceğine dair haklarında ön tespit bulunan mükelleflerin izaha davet edilmesi öngörülmektedir.

Form BA ve Form BS'lerde Yer Alan Bilgilerin Karşılaştırılması Neticesinde Mükelleflerin İzaha Davet Edilmesi

BA ve BS bildirim formlarından hareketle yapılan çapraz kontrol neticesinde yetkili mercilerce bir ön tespitte bulunulması durumunda mükellefler izaha davet edilebilecektir.

Yapılan Risk Analizleri Sonucunda Mükelleflerin İzaha Davet Edilmesi

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığınca elde edilen veriler kullanılarak mükellefler açısından risk analizleri yapılmaktadır. Bu analizler çerçevesinde vergi ziyasına sebebiyet verme riski yüksek mükelleflerden izahat istenebilecektir. Örneğin, dönem sonu bilançosunda “Ortaklardan

Alacaklar” hesabında bakiye bulunmakla birlikte aynı döneme ilişkin gelir tablosunda faiz geliri beyan etmeyen mükellefler izaha davet edilebilecektir.

Sahte Veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılması Durumunda Mükelleflerin İzaha Davet Edilmesi

VUK’un izaha davet uygulamasın düzenleyen 370 inci maddesi uyarınca VUK’un 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle verginin ziyaa uğratılmış olabileceği hallerde izaha davet hükümleri uygulanmayacaktır. Bununla birlikte sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair vergi inceleme yetkisini haiz kişilerce düzenlenen raporlara istinaden yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarının; her bir belge itibarıyla 50 bin Türk lirasını geçmemesi ve mükellefin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşmaması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilecektir.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı olabilecek toplam belge tutarının ilgili yıldaki mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşması halinde, her bir belge tutarının 50 bin TL’yi geçmemesi durumunda dahi mükelleflere izaha davette bulunulması mümkün değildir.

28.02.2017

Dr. Hasan AYKIN

Not: Bu yazının tüm hakları yazarına aittir. Yazar adı ve yayımlandığı sitedeki aktif link gösterilmeksizin alıntı yapılamaz. Aynen yayımlanamaz.